	REHBER	Doküman No:	AKR-Rh-010
	Helal Uygunluk Amaçlı Yeterlilik Testi Sağlayıcılarının Akreditasyonuna İlişkin Rehber	Yayın Tarihi:	17.02.2023
		Revizyon Tarihi/No:	17.02.2023/Rv00
		Sayfa No:	1/12

1. AMAÇ VE KAPSAM

Bu rehberin amacı, “OIC/SMIIC 36: 2020- Uygunluk Değerlendirmesi: Helal Amaçlı Yeterlilik Testi için Genel Gereklilikler” Standardı kapsamında Helal Akreditasyon Kurumu (HAK) tarafından akredite edilecek olan yeterlilik test sağlayıcılarının akreditasyon sürecinin nasıl gerçekleştirileceği hususunda HAK’ın temel prosedürlerini ve yeterlilik test sağlayıcılarının yükümlülüklerini açıklamaktır.

HAK’ın yeterlilik test sağlayıcılarına yönelik helal akreditasyon programı, helal uygunluk alanında faaliyet gösteren veya bu alanda düzenleme yetkisi bulunan ilgili tarafların sonuçlarından istifade edecekleri test faaliyetlerini konu edinir. Bu kapsamda, helal akreditasyon programının ilgilendirdiği taraflar arasında akreditasyon kurumları, düzenleyici kamu otoriteleri, helal alanında deney faaliyeti gerçekleştiren laboratuvarlar, laboratuvarların deney sonuçlarını kullanan helal uygunluk değerlendirme kuruluşları, helal belgelendirme hizmeti alan üçüncü taraflar ve/veya OIC/SMIIC Helal Standartlarına uygun imalat/hizmet sunumu gerçekleştiren organizasyonlar olabilir.

HAK, kendisine başvuran bir yeterlilik test sağlayıcısının OIC/SMIIC 36:2020 Standardı ve bu Standartta atıfta bulunulan diğer uluslararası standartların gerekliliklerine uygun bir yapıya sahip olup olmadığına karar vermek amacıyla doküman inceleme ve yerinde denetim prosedürleri yürütür. Bu prosedüre ilaveten HAK, yeterlilik test sağlayıcısının kendi biriminde, tesisinde, varsa şubesinde, sahada ve taşeronlarının yaptığı faaliyetler üzerindeki denetimleri esnasında, bu faaliyetlere nezaret edecek şekilde denetim ve değerlendirmeler gerçekleştirebilir.

2. TERİMLER VE TANIMLAR

Helal Uygunluk Amaçlı Yeterlilik Testi (HYT): Laboratuvarlar arası karşılaştırma yoluyla daha önceden belirlenmiş bir kritere göre katılımcı performansının değerlendirilmesidir.

Helal Uygunluk Amaçlı Yeterlilik Testi Programı (HYTP): Belirli bir deney, ölçme, kalibrasyon veya muayene için bir veya daha fazla tur olarak tasarlanan ve uygulanan yeterlilik programıdır.

Helal Uygunluk Amaçlı Yeterlilik Testi Sağlayıcısı (HYTS): Yeterlilik testi programının geliştirilmesi ve uygulanmasında yer alan tüm görevler için sorumluluğu yüklenen organizasyon.

Helal Yetkin Otorite: OIC/SMIIC Helal Standartları ve bu standartlarla belirlenmiş ilkelerle uyumlu şekilde yerleşik bulunduğu ülkedeki helal ile alakalı hususlarda denetleme, düzenleme, araştırma, geliştirme, eğitim ve diğer idari faaliyetleri yürüten kurum ve kuruluşlardır.

Uygulanış itibarıyla Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisindeki ‘helal yetkin otorite’ kapsamına Diyanet İşleri Başkanlığı ve HAK ile eğitim faaliyetleri itibarıyla TÜRKAK, Türk Standardları Enstitüsü ve ayrıca Yükseköğrenim Kurumuna (YÖK) bağlı olup helal konularında akademik

	REHBER	Doküman No:	AKR-Rh-010
	Helal Uygunluk Amaçlı Yeterlilik Testi Sağlayıcılarının Akreditasyonuna İlişkin Rehber	Yayın Tarihi:	17.02.2023
		Revizyon Tarihi/No:	17.02.2023/Rv00
		Sayfa No:	2/12

çalışmalar yapan üniversitelere bağlı fakülte, araştırma merkezi, enstitü gibi birimler veya YÖK tarafından denkliği kabul edilen yabancı üniversiteler de girer.

Türkiye dışındaki ‘helal yetkin otorite’ kapsamına, ilgili ülkenin yasal düzenlemelerine uygun olarak faaliyet gösteren ve helal konularında denetleme, düzenleme, araştırma, geliştirme ve diğer idari faaliyetleri yürüten kurum ve kuruluşlar girer. Bu kapsamdaki kurum/kuruluşlarla alakalı yetkinliğin ilgili resmi otoritelerle istişare halinde HAK tarafından değerlendirilmesi esastır.

Katılımcı: Yeterlilik testi numunesini alan ve elde edilen sonuçları değerlendirilmesi için yeterlilik testini düzenleyen kuruluşa bildiren laboratuvar, organizasyon veya kişidir.

Laboratuvarlar Arası Karşılaştırma: İki ya da daha fazla sayıda laboratuvar tarafından, önceden belirlenmiş şartlara uygun olarak aynı veya benzer ögeler üzerinde yapılan ölçümlerin veya deneylerin düzenlenmesi, gerçekleştirilmesi ve değerlendirilmesidir.

Proje Koordinatörü: HAK tarafından görevlendirilen, başvuruda bulunan ve/veya akredite edilen HYTS ile helal akreditasyon faaliyetlerinin her aşamasında her türlü teknik/idari irtibatı sağlayan ve koordinasyon ile sekretarya işlemlerini yürüten HAK personelidir.

Bunların dışında kalan terim ve tanımlar için “OIC/SMIIC 36”, “ISO/IEC 17043”, “ISO/IEC 17000” ve “OIC/SMIIC 1” standartlarında yer alan terim ve tarifler geçerlidir.

3. BAŞVURUNUN ALINMASI VE KAPSAMIN BELİRLENMESİ

HYTS, helal akreditasyon talep ettiği HYT faaliyetlerini OIC/SMIIC 36:2020 Standardı ve ilgili HAK uygulama dokümanlarındaki gerekliliklere uygun olarak yürütmekle yükümlüdür. Bu noktada HAK, başvuran HYTS’nin statüsü, çalışma ve faaliyet yapısını irdeleyerek başvurunun kabulü, kısmi kabulü veya tamamen reddi gibi kararlar alabilir.

HYT alanı, yeterlilik testi yapılan malzemeler/ürünler, yeterlilik testi programının adı, test tipi/ölçülen parametre, program sıklığı, uygulanan istatistik teknikler, organizasyon yapısı vb. ile ilgili bilgiler HYTS tarafından Başvuru Formu’nda (AKR-Fo-016) beyan edilir ve bu kapsamda helal akreditasyon kapsamı belirlenir.

HAK’a helal akreditasyon başvurusunda bulunacak bir HYTS’nin hangi tip programı yürüteceğinin Başvuru Formu’nda (AKR-Fo-016) açıkça belirtilmiş olması gerekir. Bu kapsamda HYTS, ISO/IEC 17043 Standardının Ek-A’ında tanımlanan programlar için HAK’a başvuruda bulunabilir.

HYTS’nin, ilk helal akreditasyon başvurusunda talep ettiği kapsamlarda faaliyetlerini hâlihazırda yürütüyor olması ve başvurduğu kapsamların her birinde daha evvel en az bir yeterlilik testi programı düzenleyip tamamlamış olması gerekmektedir.

HYTS, HYT faaliyetlerini yürütmekle görevli mevcut personeli ve yetkin olduğu faaliyetlerini HAK’a Başvuru Formu kapsamında iletir ve bu bilgilerini sürekli güncel tutar. Benzer şekilde

	REHBER	Doküman No:	AKR-Rh-010
	Helal Uygunluk Amaçlı Yeterlilik Testi Sağlayıcılarının Akreditasyonuna İlişkin Rehber	Yayın Tarihi:	17.02.2023
		Revizyon Tarihi/No:	17.02.2023/Rv00
		Sayfa No:	3/12

HYTS'nin işleyişini ilgilendiren görev ve sorumlulukların eksiksizce tanımlanarak güncel tutulması, helal akreditasyon denetim programının oluşturulması için önem arz etmektedir.

İlk helal akreditasyon başvurusunda bulunan HYTS'nin farklı aşamalarda HAK'a sunmakla yükümlü olduğu tüm bilgi ve muhtemel dokümanlar, HAK'ın web sitesindeki ilgili uygulama dokümanlarında yer almaktadır.

Akredite olmak isteyen bir HYTS'nin OIC/SMIIC 36:2020 Standardı ve bu Standartta atıfta bulunulan diğer uluslararası standartlar uyarınca sağlaması gereken özel şartlar yine bu dokümanlarda yer alan bazı kritik başlıklar itibarıyla aşağıda özetlenmektedir.

HYTS'lerin, helal akreditasyon başvurusu yapmadan evvel bu rehberi ve ilgili uluslararası standartları incelemeleri önerilir.

4. TEKNİK ŞARTLAR

4.1 Genel Şartlar

HYT programlarının geliştirilmesi ve uygulanması, laboratuvarlar arası karşılaştırma, düzenleme ve HYT numunelerinin hazırlanması faaliyetleri HYTS tarafından gerçekleştirilir.

4.2 Personel

HYTS'lerin faaliyetlerini etkileyebilecek sözleşmeli personel de dâhil bütün teknik personelin ve karar vericilerin geçerli iş sözleşmeleri, taahhütnameleri, her türlü yetkinlik ve atama bilgisi (eğitim, deneyim, pozisyon vs.) ve gereken tüm diğer bilgileri yine HYTS tarafından muhafaza edilmeli ve helal akreditasyon denetiminde talep edilmesi halinde HAK Denetim Ekibine sunulmalıdır.

HYTS, HYT hizmetinin ilgilendirdiği uygulama alanları/konuları karşılayacak mahiyette personeli için uygun eğitimleri planlamalı, gerçekleştirmeli ve bu eğitimlere ilişkin kayıtları muhafaza etmelidir.

HYT düzenlemek için atanmış teknik personelin tümünün bu kapsamda eğitim almış olması şarttır. HTYS'de asgari olarak üst/orta düzey yöneticilerin bahse konu eğitimleri öncelikli olarak HAK'tan bunun mümkün olmaması durumunda Helal Yetkin Otoriteden almaları esastır.

HYTS, organizasyonel yapısındaki diğer görev ve sorumluluklarından bağımsız olarak HYT faaliyetlerinin uygulanmasını ve takip edilmesini sağlamak için yetki ve sorumlulukları tanımlanmış olan yetkin bir personel atamalıdır. Bu kişi aynı zamanda HYT politikası ve kaynakları üzerinde kararların alındığı en üst düzey yönetime doğrudan erişebilir olmalı ve OIC/SMIIC 36:2020 Standardının 4.2.1 maddesinde tanımlı diğer şartları da sağlamalıdır.

HYTS personeline ilişkin yukarıda belirtilenlerin dışında kalan tüm diğer hususlar için TS EN ISO/IEC 17043 Standardının "Personel" maddesinde tanımlı gereklilikleri karşılanması esastır.

	REHBER	Doküman No:	AKR-Rh-010
	Helal Uygunluk Amaçlı Yeterlilik Testi Sağlayıcılarının Akreditasyonuna İlişkin Rehber	Yayın Tarihi:	17.02.2023
		Revizyon Tarihi/No:	17.02.2023/Rv00
		Sayfa No:	4/12

4.3 Cihazlar, Yerleşim ve Çevre Şartları

HYTS, örnek hazırlama aşamalarında ‘helal olmayandan helale’ şeklinde ve farklı örnekler arasında vuku bulabilecek çapraz bulaşı ve karşılıklı kirlenme riskini ortadan kaldıracak tüm önlemleri almalıdır.

HYTS’deki cihazlar, yerleşim ve çevre şartlarına ilişkin yukarıda belirtilenlerin dışında kalan tüm diğer hususlar için TS EN ISO/IEC 17043 Standardının “Cihazlar, yerleşim ve çevre şartları” maddesinde tanımlı gereklilikleri karşılanması esastır.

4.4 Helal Uygunluk Amaçlı Yeterlilik Test Programının Tasarımı

HYTS, akredite olmak istediği HYTP’nin tasarımının gerçekleştirilmesinde ve programın tasarımına uygun olarak katılımcıların seçeceği yöntem ve prosedürlerin belirlenmesinde, aşağıdaki her bir hususi başlık için TS EN ISO/IEC 17043 Standardının ilgili maddesinde tanımlı gereklilikleri sağlamalıdır:

- Planlama
- Yeterlilik Test Numunelerinin Hazırlanması
- Homojenlik ve Kararlılık
- İstatistiksel Tasarım
- Atanmış Değerler

Bununla birlikte, bu maddelerden bazıları için HAK’ın denetleyeceği HYTP’nin özel gereklilikleri aşağıda belirtilmiştir:

- Yeterlilik Test Numunelerinin Hazırlanması: Karşılaştırma deney programının kalitesini etkileyen süreçlerin tanımlandığı prosedürler, yeterlilik test numunelerinin üretilmesi için kullanılan malzemenin ilgili ulusal mevzuat, OIC/SMIIC Standartlarında tanımlanmış değer ve ilkelere uygun olarak elde edilmesini temin etmelidir. Yeterlilik test numunelerinin hazırlandığı laboratuvarlar, ISO/IEC 17025 veya OIC/SMIIC 35:2020 Standardının uygulanabilir gereklerini sağlamalıdır.
- Homojenlik ve Kararlılık: HYTS, hazırlanan yeterlilik testi örneklerinin homojenlik ve kararlılık parametreleri ile ilgili her türlü bilgi ve belgeyi talep edilmesi halinde denetimden önce veya denetime esnasında HAK ile paylaşır. HAK’ın bu kapsamda talep edebileceği bilgi ve belgeler yöntemleri, ölçütleri, bunların seçilme nedenleri ile dayandıkları varsayımları, istatistiksel tasarımları, güven aralıklarını vb. içerebilir. HYTS’nin homojenlik ve kararlılığı nasıl sağladığına ilişkin dokümanite edilmiş kural ve uygulamaları, uyguladığı programın tipinin (ardışık, nitel, eş zamanlı gibi) gerektirdiği şartlara uygun olmalıdır. HYTS, tekrarlanabilirlik ve/veya uygulanabilirlik süreçlerinden hangilerini işlettiğine ve bu süreçlerin çıktılarını kendi performansını iyileştirme yönünde dikkate aldığına ilişkin kayıtları muhafaza etmelidir.

	REHBER	Doküman No:	AKR-Rh-010
	Helal Uygunluk Amaçlı Yeterlilik Testi Sağlayıcılarının Akreditasyonuna İlişkin Rehber	Yayın Tarihi:	17.02.2023
		Revizyon Tarihi/No:	17.02.2023/Rv00
		Sayfa No:	5/12

- Atanmış Değerler: HYTS atanmış değer belirlenmesi ve ayrıca katılımcıların sonuçlarının değerlendirilmesinde kullanılacak istatistiksel tasarım ve veri analiz yöntemlerini doküman haline getirmelidir. HTYS, bu yöntemlerin seçilmesinin nedenleri ve bunların dayandığı varsayımları da açıkça dokümante etmelidir.

HYTS, katılımcılara HYTP'nin seçimi, katılımı ile ilgili politikalar ve sonuçların kullanımıyla alakalı yapılacak bilgilendirme ve yönlendirmelerde OIC/SMIIC 36:2020 Standardının EK-A'sında yer alan ilkelere göre kılavuzluk sağlayabilir.

4.5 Yöntem veya Prosedürün Seçimi

HYTP'nin uygulanışında, katılımcıların kullanacağı yöntem veya prosedürlerin seçimiyle alakalı TS EN ISO/IEC 17043 Standardının "Yöntem veya prosedürün seçimi" maddesinde tanımlı gerekliliklerin ve OIC/SMIIC 36:2020 Standardında tanımlı hususların karşılanması esastır.

4.6 Helal Yeterlilik Test Programının Uygulanması

HYTS, akredite olmak istediği helal uygunluk amaçlı yeterlilik test programlarının uygulanışı itibarıyla, aşağıdaki her bir hususi başlık için TS EN ISO/IEC 17043 Standardının ilgili maddesinde tanımlı gereklilikleri sağlamalıdır:

- Katılımcılar için Talimatlar
- Yeterlilik Deney Numunelerinin Taşınması ve Depolanması
- Yeterlilik Deney Numunelerinin Ambalajlanması, Etiketlenmesi ve Dağıtımı

İlgili TS EN ISO/IEC 17043 gerekliliklerine ilaveten; helal yeterlilik test numuneleri, "helal yeterlilik test numuneleri" olarak kategorize edilmeli ve etiketlenmelidir.

4.7 Veri Analizi ve Helal Yeterlilik Test Programı Sonuçlarının Değerlendirilmesi

HYTS, akredite olmak istediği HYTP'nin uygulanması sonucu ortaya çıkacak sonuçların ve katılımcı performanslarının değerlendirilmesi ile veri analizi ve kayıtlara ilişkin süreçlerle alakalı TS EN ISO/IEC 17043 Standardının "Veri analizi ve yeterlilik deney programı sonuçlarının değerlendirilmesi" maddesinde tanımlı gereklilikleri karşılamalıdır.

4.8 Raporlar

HYTS, helal yeterlilik test sonuçlarını gözden geçirmek ve onaylamak için en az iki ayrı personel yetkilendirmelidir. Bu kapsamda, yetkilendirilmiş (görevli) personelin OIC/SMIIC 36:2020 Standardının 4.2.1 Maddesinde sayılan diğer şartları da sağlaması esastır.

HYTS'nin raporlar ile alakalı yukarıda tanımlı kuralların dışında kalan tüm diğer hususlar için TS EN ISO/IEC 17043 Standardının "Raporlar" maddesinde tanımlı gerekliliklerin karşılanması esastır.

	REHBER	Doküman No:	AKR-Rh-010
	Helal Uygunluk Amaçlı Yeterlilik Testi Sağlayıcılarının Akreditasyonuna İlişkin Rehber	Yayın Tarihi:	17.02.2023
		Revizyon Tarihi/No:	17.02.2023/Rv00
		Sayfa No:	6/12

Bunların yanında, HYTS'nin akredite olmak istediği programların her biri için benimsediği raporlama tekniğine (dijital veya basılı gibi) ve her bir teknik için uyguladığı gizlilik protokollerine ilişkin kural ve politikaları dokümente edilmiş olmalıdır. Bunlar, denetimden önce veya denetim esnasında talep edilmesi halinde HAK'a sunulmalıdır.

4.9 Katılımcılarla İletişim

HYTS'nin programlarında katılımcı olarak yer alan taraflarla yürüteceği iletişim süreçleriyle alakalı TS EN ISO/IEC 17043 Standardının "Katılımcılarla iletişim" maddesinde tanımlı gereklilikleri karşılaması esastır.

4.10 Gizlilik

HYTS'nin gizlilikle alakalı TS EN ISO/IEC 17043 Standardının "Gizlilik" maddesinde tanımlı gereklilikleri karşılaması esastır.

5. YÖNETİM ŞARTLARI

5.1 Genel Şartlar

HYTS veya bağlı olduğu kuruluş, yasal olarak tanımlanabilen ve sorumlu bir yapı olmalıdır. HYTS, yönetim sisteminin kurulması, işletilmesi ve sürekli olarak iyileştirilmesi için gerekli olan yetki ve kaynaklara (idarî ve teknik personel gibi) sahip olmalıdır.

HAK'tan akreditasyon talep eden/akredite olmuş bir HYTS, kurup işleteceği yönetim sisteminin ilgili unsurları içerisinde (el kitabı ve kalite hedefleri gibi), OIC/SMIIC 36:2020 Standardı ve bu Standardın getirdiği özel yükümlülüklerle işaret eden tanımlamaları yapmalıdır.

HYTS'nin yönetim sistemi, aşağıdaki tüm unsurlar itibarıyla OIC/SMIIC 36:2020 Standardının 5'inci maddesi ve bu maddede atıfta bulunulan TS EN ISO/IEC 17043 Standardının ilgili maddelerinde tanımlı gereklilikleri karşılamalıdır:

- Kuruluş
- Yönetim Sistemi
- Doküman Yönetimi

Bununla birlikte, yönetim sistemiyle alakalı HAK'ın kendi helal akreditasyon programına özel gereklilikleri aşağıda belirtilmiştir:

5.2 Şikayet ve İtirazların Ele Alınması ve Uygun Olmayan İş ve İşlemler

HYTS, hizmet verdiği taraflardan hem olumlu hem de olumsuz olan geri besleme bilgilerini almalıdır. Bu geri besleme bilgileri HYTS tarafından yönetim sistemini, kalite hedeflerini, ilgili OIC/SMIIC Helal Standartlarının gerekliliklerini, yeterlilik test programlarını ve müşteri hizmetlerini iyileştirmek için analiz edilmeli ve kullanılmalıdır.

	REHBER	Doküman No:	AKR-Rh-010
	Helal Uygunluk Amaçlı Yeterlilik Testi Sağlayıcılarının Akreditasyonuna İlişkin Rehber	Yayın Tarihi:	17.02.2023
		Revizyon Tarihi/No:	17.02.2023/Rv00
		Sayfa No:	7/12

HYTS, katılımcılardan veya diğer ilgili taraflardan gelen şikâyetler ve itirazların çözülmesi için bir politikaya sahip olmalı ve bir prosedürü izlemelidir. Şikâyetlerin, itirazların, bunlara istinaden yürütülen incelemelerin ve HYTS tarafından yapılan düzeltici faaliyetlerin kayıtları muhafaza edilmelidir.

HYTS ayrıca, performans sonuçlarına katılımcıların itiraz etmelerine imkan sağlayan doküman haline getirilmiş prosedürlerinin var olduğunu program katılımcılarına bildirmelidir.

HYTS; kendi prosedürlerine, müşteri ile üzerinde anlaşılan şartlara, HAK kurallarına veya HAK'ın akreditasyonuna esas teşkil eden normatif dokümanlara, uygun olmayan iş ve işlemlerde uygulayacağı bir politikaya ve prosedüre sahip olmalıdır.

5.3. Çıkar Çatışması ve Risk Analizleri

HYTS'nin HAK akreditasyonuna konu hizmetlerinden kaynaklanabilecek çıkar çatışması ihtimallerinin tanımlanması, analiz edilmesi, değerlendirilmesi, ele alınması ve izlenmesi için dokümante edilmiş bir düzenleme olmalıdır.

Sunulan hizmetin tarafsızlığına bir tehdit olması durumuna karşı HYTS, bu tehditlerin nasıl bertaraf edileceği veya en aza indirileceğini dokümante etmelidir.

Buna ilaveten HYTS, HAK akreditasyonuna konu hizmetleri ve genel operasyonlarıyla alakalı her türlü riski dokümante etmeli, bu risklerle alakalı ne gibi eylemlerde bulunacağını açıkça tanımlamalı ve etkinliğini sürekli olarak değerlendirmelidir.

6. HELAL AKREDİTASYON DENETİMLERİ VE KARARI

6.1 Denetim Öncesi Süreçler

HYTS'nin başvuru kapsamında sunacağı tüm bilgi ve dokümanlarda herhangi bir eksiklik olmaması ve başvuru kapsamının teyit edilmesi üzerine ilk akreditasyon başvurusu HAK tarafından kabul edilir ve akabinde Doküman Kabul ve Kontrol Sürecine geçilir.

Doküman Kabul ve Kontrol Süreci kapsamında HYTS, Doküman İletim Bilgi Formunda yer alan tüm belgeleri eksiksizce HAK'a teslim eder. Teslim edilen dokümanlar Proje Koordinatörü tarafından nicelik yönünden incelenir. İnceleme/doğrulama sonuçlarının olumlu olması halinde Proje Koordinatörü, akreditasyon başvurusuna yönelik denetim ekibi oluşturma sürecini başlatır.

Ekip en az bir (1) baş denetçi ve bir (1) İslami konular uzmanı olmak kaydıyla; denetçi, teknik denetçi, teknik uzman ve HAK gözlemcisinden uygun görülenlerinden oluşur. Denetim Ekibi, Proje Koordinatörü tarafından HYTS'nin onayına sunulur.

HYTS, denetim ekibine karşı objektif delillere dayanan bir şikâyeti bulunması durumunda, HAK tarafından denetim ekibine ilişkin bilgilendirmenin yapılmasını müteakip en fazla on (10) iş günü içerisinde "Şikâyet ve İtiraz Süreci Usul ve Esasları Rehberine (AKR-Pr04-Rh-001)" uygun şekilde şikâyet başvurusunu HAK'a iletebilir.

	REHBER	Doküman No:	AKR-Rh-010
	Helal Uygunluk Amaçlı Yeterlilik Testi Sağlayıcılarının Akreditasyonuna İlişkin Rehber	Yayımlanma Tarihi:	17.02.2023
		Revizyon Tarihi/No:	17.02.2023/Rv00
		Sayfa No:	8/12

HYTS'nin denetim ekibinden şikâyeti olmadığı ve teklifi uygun gördüğüne ilişkin bildirimini HAK'a iletmesini takiben bir sonraki aşamaya geçilir.

HYTS tarafından HAK'a iletilen doküman ve kayıtlar ofis denetiminden önce kurulan denetim ekibi tarafından teknik yeterlilik ve nitelik açısından incelenir. Bahse konu incelemenin sonucunda denetim ekibi tarafından "Doküman Kontrol ve Uygunluk Raporu (AKR-Ra-004)" hazırlanır ve HAK'a sunulur.

Denetim ekibi; doküman kontrolü sırasında tespit ettiği ve saha denetimine gidilmesine engel olması muhtemel eksikliklerin/uygunsuzlukların varlığı durumunda, bunları HYTS'ye Proje Koordinatörü aracılığıyla bildirir ve bunların giderilmesini talep eder. Uygunsuzlukların giderilmesi halinde yerinde denetim başlatılabilir. Denetime engel teşkil edecek bu tip eksikliklerin/uygunsuzlukların bildirim tarihini takip eden altı (6) ay içerisinde giderilememesi halinde de HYTS'nin başvurusu olumsuz olarak sonuçlandırılır.

6.2 Helal Akreditasyon Denetimlerinin Planlanması, Gerçekleştirilmesi ve Raporlanması

Doküman kontrol sürecinin tamamlanmasının ve (gerçekleştirilmişse) ön denetim bulgularının raporlanmasının ardından ofis denetimine engel teşkil edecek bir durum görülmez ise baş denetçi tarafından (Proje Koordinatörü, HAK ve HYTS ile istişare edilerek) denetim planlaması yapılır.

Daha sonra, ofis denetimi takvimine göre belirlenen ve denetim ücretini de gösteren "Denetim Tarihi Teklif Formu" Proje Koordinatörü tarafından HYTS'ye gönderilir. HYTS, Teklif Formunu onaylaması halinde en fazla beş (5) iş günü içerisinde HAK'a gönderir. Bu noktada HYTS, yine en fazla beş (5) iş günü içerisinde, denetim tarihinin programlamasına yönelik revizyon talebinde de bulunabilir. Teklif formu HAK'a iletildikten sonra baş denetçi koordinasyonunda HYTS ile istişare edilerek denetime ilişkin iş planları yapılır.

Her durumda, doküman kontrol aşamasının tamamlanmasından sonra iki (2) ay içerisinde saha denetimi başlatılmamış ise başvuru dosyası kapatılır. HYTS, dosyanın bu sebepten dolayı kapanmasının ardından, sadece başvuru bedellerini tekrar ödemesi kaydıyla, iki (2) ay içerisinde yeniden başvuruda bulunabilir. Bu durumda helal akreditasyon süreci kaldığı aşamadan devam eder. İkinci aydan sonraki başvurularda süreç en başından işletilir.

HAK tarafından denetim için görevlendirilen denetçi ve teknik uzmanların yapacakları denetim faaliyeti için harcayacakları süreler "AKR-Pr01-Rh-005: Akreditasyon Denetim Sürelerinin Hesaplanması Rehberinde" belirlenen prensipler baz alınarak hesaplanır. Denetimle alakalı bunun dışında kalan uygulama detayları "AKR-Pr01-Rh-003: Helal Akreditasyon Denetimi Usul ve Esasları Rehberinde" belirtilen usul ve kurallar ekseninde gerçekleştirilir ve raporlanır.

Denetim esnasında, akreditasyon için başvuru program altında raporlama yapılan her test tipi incelenir. HYTS'nin yetkinliğini ispat edecek şekilde temsili örnekleme yapılır. Aşağıdaki kurullarla sınırlı olmamakla birlikte denetim ekibi üyeleri örnekleme yaparken;

Hazırlayan: Helal Akreditasyon Dairesi Başkanlığı

Onaylayan: HAK Yönetim Kurulu

	REHBER	Doküman No:	AKR-Rh-010
	Helal Uygunluk Amaçlı Yeterlilik Testi Sağlayıcılarının Akreditasyonuna İlişkin Rehber	Yayın Tarihi:	17.02.2023
		Revizyon Tarihi/No:	17.02.2023/Rv00
		Sayfa No:	9/12

- Test ögesi türü dikkate alınarak program çeşitliliği ve seçimine,
- Farklı faaliyetlerde görev alan azami sayıda teknik personelin gözlemlenmesine dikkat etmelidir.

Ayrıca, örnekleme yaparken, düzenlenen programın sıklığı, HYTS'nin tecrübesi, deneyi yapan personelin tecrübesi ve bir önceki denetimin bulguları dikkate alınmalıdır.

6.3 Helal Akreditasyon Kararı

HAK Denetim Ekibinin Düzeltici Faaliyet Değerlendirme Raporuyla beraber diğer tüm rapor eklerini tamamlamasının ardından bir Rapor Değerlendirme Komitesi ihdas edilir. Komite tarafından hazırlanacak Nihai Değerlendirme Raporu HAK Yönetim Kurulunca (YK) diğer denetim raporlarıyla beraber incelenir ve helal akreditasyon kararı alınır.

HAK YK tarafından kısmen veya tamamen kabul kararı alınmasının ardından Helal Akreditasyon Sertifikası ve Helal Akreditasyon Marka örnekleri Türkçe ve İngilizce hazırlanarak HYTS'nin başvuruda belirtilen adresine iletilir. İletilen sertifikalarda akreditasyonun başlangıç tarihi olarak karar tarihi yazılır ve HYTS'nin faaliyet adresi ve akreditasyon kapsamı açıkça belirtilir. Bu noktada HYTS'nin denetim ve buna bağlı idari hizmetlerle alakalı HAK'a karşı her türlü finansal yükümlülüğünü yerine getirmiş olması esastır.

Sertifikaların geçerlilik süresi, gözetim sonuçlarının olumlu olması halinde, karar tarihinden itibaren altmış (60) aydır. Helal Akreditasyon Sertifikaları HAK internet sayfasında da yayımlanır. Helal Akreditasyon Sertifikalarında değişiklik olduğunda gerekli güncellemeler yapılır, ilgili taraflar bilgilendirilir ve güncellenen sertifika HAK internet sayfasında yayımlanır.

HYTS, helal akreditasyon kararına muhtemel itirazını, "AKR-Pr04-Rh-001: Şikâyet ve İtiraz Süreci Usul ve Esasları Rehberinde" belirlenen şartlar çerçevesinde yapabilir.

6.4 Gözetim Faaliyetleri

Gözetim denetimleri temel olarak altmış (60) aylık helal akreditasyon çevrimi içerisinde gerçekleştirilen denetim ve kontrolleri kapsar. Bu kapsamda HYTS'nin;

- Yönetim sistemi kapsamındaki dokümantasyonunun kontrolü,
- Faaliyetlerine ilişkin bildirimlerinin gözden geçirilmesi,
- İç tetkikleri ve Yönetimin Gözden Geçirmesi Toplantı çıktıları,
- Şikâyetleri ele alışı,
- Çıkar çatışması doğurabilecek hallere ilişkin analizleri ve bu yöndeki politikaları,
- Gerek bir önceki denetimdeki uygunsuzluklara ilişkin, gerek kendi iç tetkiki vb. sonrasında gerçekleştirilen düzeltici faaliyetlerin etkinliği,
- Tarafsızlık yönetimi,
- Personel yeterliliği ve yetkinliği,

	REHBER	Doküman No:	AKR-Rh-010
	Helal Uygunluk Amaçlı Yeterlilik Testi Sağlayıcılarının Akreditasyonuna İlişkin Rehber	Yayın Tarihi:	17.02.2023
		Revizyon Tarihi/No:	17.02.2023/Rv00
		Sayfa No:	10/12

- Tüzel kişiliği ve/veya organizasyon yapısında (varsa) meydana gelen değişiklikler,
- Malzeme ve cihazlarındaki değişiklik ve yenilikler

incelenir.

Altmış (60) aylık helal akreditasyon çevrimi süresinde HAK tarafından karar tarihini takip eden her on iki (12) aylık periyotlarda en az bir (1) gözetim denetimi yapılır. HAK bu kapsamdaki denetimlerini ilgili uygulama rehberlerinde tanımladığı üzere bildirimden önce gerçekleştirilebilir. İlk gözetim denetimi, helal akreditasyon kararını takip eden ilk on iki (12) ay içerisinde gerçekleştirilir.

Akredite olmuş HYTS'nin faaliyetleri, raporlama teknikleri, katılımcılara yönelik bilgilendirme pratikleri vb. hakkında doğrulanabilir şikâyet alınması durumunda planlanan gözetimlerin dışında olağandışı denetim (ilave gözetim denetimi veya şikâyet doğrulama denetimi) süreçleri yürütülebilir.

HAK'ın gözetim faaliyetleriyle alakalı diğer tüm uygulama detayları, ilk akreditasyon tarihi temel alınarak "AKR-Rh-003: Helal Uygunluk Değerlendirme Kuruluşlarının Akreditasyonu Rehberinde" belirtilen usul ve esaslara göre yürütülür.

7. HAK TARAFINDAN HYT SONUÇLARININ KULLANIMI

HAK'tan OIC/SMIIC 35:2020 Standardı uyarınca akredite olan tüm laboratuvarlar, yeterlilik testi ya da laboratuvarlar arası karşılaştırma programı mevcut ve uygun olduğunda ilgili programa katılmakla yükümlüdür.

Dolayısıyla laboratuvarlar tarafından akreditasyon kapsamında yer alan uygulanabilir metotları temsil edilecek şekilde alt alanlar belirlenmeli ve oluşturulmuş alt alanlarda farklı parametrelerde katılım sağlanmalıdır. Belirlenen her bir alt alan için helal akreditasyon çevrim süresi olan altmış (60) ayda en az bir (1) defa yeterlilik testlerine katılım sağlanmalı ve başarılı sonuçlar elde edilmelidir.

HYTP sonuçları katılımcılar için olduğu kadar HAK için de yararlıdır. OIC/SMIIC 35:2020 Standardı uyarınca akredite ettiği laboratuvarların katılım sağladıkları akredite HYTP'de uygun olmayan/başarısız sonuçlar elde ettiklerini gören HAK, bu kapsamdaki laboratuvarlar için

- uygun bir zaman dilimi içinde performanslarına yönelik inceleme/değerlendirmelerde bulunup gerekli olan düzeltici faaliyetleri gerçekleştirme,
- uygunsuz sonuca istinaden gerçekleştirilen düzeltici faaliyetlerin etkinliğinin kontrolü için (gerektiğinde) akredite bir HYTS üzerinden veya ilgili deney alanı için uygun görülecek başka bir programa katılımı şart koşma,
- uygunsuz sonuca istinaden gerçekleştirilen düzeltici faaliyetlerin etkinliğinin kontrolü için (gerektiğinde) laboratuvarlara olağan dışı denetim gerçekleştirme,

Hazırlayan: Helal Akreditasyon Dairesi Başkanlığı

Onaylayan: HAK Yönetim Kurulu

	REHBER	Doküman No:	AKR-Rh-010
	Helal Uygunluk Amaçlı Yeterlilik Testi Sağlayıcılarının Akreditasyonuna İlişkin Rehber	Yayın Tarihi:	17.02.2023
		Revizyon Tarihi/No:	17.02.2023/Rv00
		Sayfa No:	11/12

- helal akreditasyonun ilgili deneyler için askıya alınması veya düzeltici faaliyet sonuçlarına bağlı olarak geri çekilmesi/kapsamının daraltılması

gibi tedbirler alır.

Diğer taraftan, belirli bir HYTP’de elde edilen başarılı performans, o deney alanı için yeterliliğin sürekliliğinin sağlandığı anlamına gelmez. Benzer şekilde, belirli bir HYTP’de elde edilen bir başarısız performans akredite bir laboratuvarın yeterliliğinin, normal durumundan rastlantısal uzaklaşması anlamına gelebilir.

Bu nedenlerle HAK, yukarıda sayılan tedbirlere karar verirken ilgili laboratuvarın performans geçmişini, en son yapılmış olan yerinde helal akreditasyon denetim bulgularını ve bahse konu laboratuvarın kendi iç kalite kontrol prosedürlerinden elde ettiği sonuçları, başka laboratuvarlardan gelen bölünmüş numune verileri ile karşılaştırma sonuçlarını ve referans malzemeler ve mevcutsa sertifikalı referans malzemeler üzerinde yapılan deney performans sonuçlarını ve aynı veya farklı metotları kullanarak deneylerin tekrar yapılmasını içeren deney verilerinin uygunluğunu da dikkate alır.

8. HAK İLE HYTS ARASINDAKİ İLETİŞİM

HYTS’ler,

- Testi yapılacak malzeme ve ürünler, programın adı, test tipi, ölçülecek parametreler, metodu/prosedürü/teknigi hakkındaki bilgileri içerecek şekilde yıl içinde planladıkları HYTP’yi,
- Programın sonuçlanmasını takiben OIC/SMIIC 35:2020 Standardı uyarınca HAK’tan akredite olmuş katılımcıların performanslarına ilişkin kayıtları

resmi olarak HAK’a bildirmekle yükümlüdür.

HYTS, akredite olduğu programda kullandığı her türlü deney öğeleri ile belirlenmiş özellikler ve bu özelliklere ilişkili varsa ölçüm belirsizlikleri ve metrolojik izlenebilirlik bilgilerinin yer aldığı güncel bilgiyi muhafaza etmeli ve talep edilmesi halinde HAK’a sunmalıdır.

HAK kural olarak HYTP düzenlemez. Ancak uygun görmesi halinde HYTS’lerin programlarına erişim için OIC/SMIIC 35:2020 Standardı uyarınca akredite ettiği laboratuvarlara kılavuzluk edebilir. Bu durumlarda HAK ile akredite HYTS arasındaki iletişimin eksiksizce sağlanması esastır.

HYTS, uluslararası ya da bölgesel örgütler tarafından düzenlenen, ya da yerleşik olduğu ülkedeki farklı bir düzenleyici otoritenin zorunlu kılması sonucu düzenlenen ve kendisinin de parçası olduğu programlarla alakalı bilgiyi talep edilmesi halinde HAK’a sunmalıdır.

	REHBER	Doküman No:	AKR-Rh-010
	Helal Uygunluk Amaçlı Yeterlilik Testi Sağlayıcılarının Akreditasyonuna İlişkin Rehber	Yayın Tarihi:	17.02.2023
		Revizyon Tarihi/No:	17.02.2023/Rv00
		Sayfa No:	12/12

9. HELAL AKREDİTASYONUN ASKIYA ALINMASI VE GERİ ÇEKİLMESİ

HYTS'nin kendi talebi üzerine veya HAK'ın gerçekleştirdiği gözetim denetimleri, aldığı şikâyetler ve buna benzer diğer yollar vasıtasıyla elde ettiği objektif deliller aracılığı ile HYTS'nin performans ve yetkinliğinin yetersiz kaldığı tespit edilirse helal akreditasyonun askıya alınması, kapsamının daraltılması veya geri çekilmesi gibi tedbirlerden herhangi biri alınabilir.

Tüm bu aksiyonlara ilişkin usul ve esaslar temel olarak “Helal Akreditasyonun Askıya Alınması, Kapsamının Daraltılması ve Geri Çekilmesine İlişkin Usul ve Esaslara Dair Tebliğ” ile düzenlenmiştir. Buna ilaveten askıya alma, kapsam daraltma ve geri çekme süreçlerine ilişkin HAK'ın uygulayacağı detaylı idari prosedürler ve bağlayıcı süreler “AKR-Pr02-Rh-001: Helal Akreditasyonun Askıya Alınması, Kapsamının Daraltılması ve Geri Çekilmesine İlişkin Rehberde” ayrıntılı olarak tanımlanmıştır.